

Vold og trusler i arbeidslivet

Unio 02.11.2022

Seniorinspektør Hanne Eivindsen
Seniorinspektør Kathrine Gylthe Berget

En medlemsundersøkelse fra [Politiforum tidligere i år](#) viser at nesten to av tre har blitt utsatt for vold som følge av at de jobber i politiet.

NYHETER BARNEVERNET HATEFULLE YTRINGER ARBEIDSLIV SOSIALE MEDIER

Cecilie står på hatlister på internett: - Jeg synes ikke det er greit

Drapstrusler og sjikane er en del av hverdagen for mange barnevernsansatte på Romerike. Cecilie Fremo Bergkvam er blant dem som kjenner på hatet.

Slag, spark, kvelning, kasting og en rekke trusler er bare noe av det jeg har opplevd i min rolle som sykepleier

Undersøkelse: Halvparten av lærere i barneskolen utsettes for vold fra elever

350 lærere i grunnskolen svarer i en ny undersøkelse at de har blitt utsatt for fysisk vold på skolen fra elever. Det er i barneskolen volden er mest utbredt.

Flere ganger daglig opplever ansatte i skolen vold og trusler fra elever

Monica Jørgensen ble sparket i hodet av en fem år gammel gutt da hun grep inn for å beskytte en annen elev.

Forebygge vold og trusler – hovedbudskap

Vold og trusler kan og skal forebygges

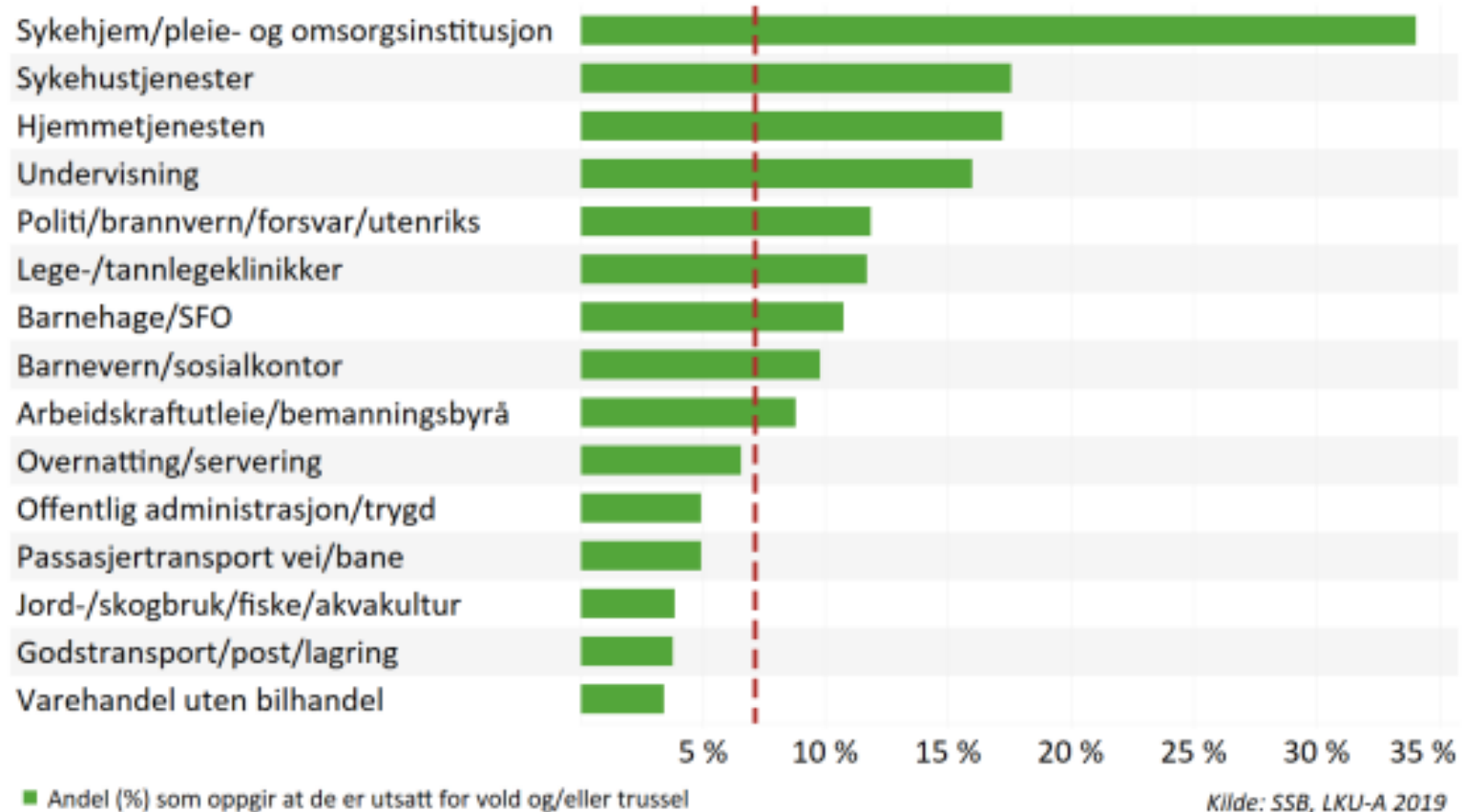
Arbeidsgiver har ansvaret

Fra faktabok om arbeidsmiljø og helse 2021, NOA

- Totalt rapporterer 7,1 prosent av alle sysselsatte at de i løpet av det siste året har vært utsatt for trusler og/eller vold på arbeidsplassen fra kollegaer, overordnede eller kunder, klienter, elever eller pasienter
- Det tilsvarer 187 000 personer
- Kvinner er mer utsatt enn menn
- Yngre arbeidstakere er mer utsatt enn eldre

Vold og trusler fordelt på næring

FIG 4.42 Prosentandel som har vært utsatt for vold og/eller trusler, etter næringene med høyest andel

Hva er vold?

”Med vold menes enhver handling som har til hensikt å føre til fysisk eller psykisk skade på en person. Vold innebærer også skadeverk på inventar eller bygning”.

Vold skal forebygges uansett om det utøves med hensikt eller ikke!

Hva er trusler?

”Med trussel menes verbalt angrep eller handling som tar sikte på å skremme eller skade en person”.

Eksempler på vold og trusler

- Fysisk vold
 - skade eller forsøk på skade på legeme
- Psykisk vold
 - verbalt eller via kroppsspråk
 - skape ubehag, frykt, usikkerhet
- Seksuell vold
 - verbalt eller fysisk
 - kan gi fysisk og psykisk skade
- Latent vold
 - noe som "ligger i luften"
- Materiell vold
 - gjenstander eller inventar

Regelverket

Arbeidsmiljølovens formål:

Å sikre et arbeidsmiljø som gir grunnlag for en helsefremmende og meningsfylt arbeidssituasjon, som gir full trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger, og med en velferdsmessig standard som til enhver tid er i samsvar med den teknologiske og sosiale utvikling i samfunnet

Regelverket

Arbeidsmiljøloven § 4-3 (4)

Arbeidstaker skal, så langt det er mulig, beskyttes mot vold, trusler og uheldige belastninger som følge av kontakt med andre.

Forskrift om utførelse av arbeid

kapittel 23A Arbeid som kan medføre fare for å bli utsatt for vold og trussel om vold

Bestemmelsene i forskriftene trådte i kraft 1.1.2017.

Risikovurderingen skal særlig ta hensyn til:

- arbeidets organisering og tilrettelegging,
- hvor, når og i hvilke situasjoner arbeidstaker kan bli utsatt for vold og
- alenearbeid,
- arbeidstidens plassering og organisering,
- bemanning,
- kompetanse,
- utforming av arbeidslokalene og tekniske løsninger,
- effekten av iverksatte og planlagte forebyggende tiltak.

Så langt det er mulig fjerne risikoen eller redusere den

tiltak - særlig tas hensyn til:

- utforming og tilrettelegging av arbeidsplassen og arbeidet som utføres,
- systematisk vedlikehold av relevant arbeidsutstyr mv., for eksempel av alarmutstyr der dette brukes,
- muligheter for tilkalling av hjelp,
- bemanning, herunder bruk av alenearbeid.

Ved **planlegging, utforming og utførelse** av arbeidet skal arbeidsgiver sørge for en enkeltvis og samlet vurdering av forhold som kan innebære fare for å bli utsatt for vold og trussel om vold.

Opplæring og øvelse skal gjentas, og tilpasses vesentlige endringer i risikovurderingen og ellers når nødvendig

Informasjon og opplæring

Alle ansatte skal få tilstrekkelig informasjon om risikoforhold

Opplæring og øvelse gis til samtlige ansatte.

Øvelse er lik praktisk trening

Avvik og avvikshåndtering

Avvikshåndtering handler om å oppdage, melde, rette opp og forebygge brudd på krav fastsett i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Begrepet avvik omfatter alt som avvik fra sikker drift i virksomheten, utan hensyn til bransje eller arbeidsoppgaver. Normale variasjonar i den daglige drifta er ikke regnet som avvik.

Tilsyn med tema vold og trusler, eksempler

- ulike deler av helse og sosial sektoren, tilsyn over tid
- Tilsyn i utdanningssektoren i Østfold og Akershus og i Oslo
- Overnatting og servering

Fokus på virksomhetenes HMS-arbeid relatert til forebygging av vold og trusler om vold mot ansatte.

Våre erfaringer

- Godt samarbeidsklima, det er lagt til rette for at ansatte, verneombud og tillitsvalgte medvirker i arbeidsmiljøarbeidet
- Dedikerte ansatte med godt samhold seg imellom
- Alvorlige hendelser med vold og trusler følges opp
- Forebyggende tiltak settes i verk etter hendelser

Våre erfaringer

- Flere mangler kunnskap om regelverket, og hvordan regelverket kan brukes for å forebygge vold og trusler.
- Særlig kartlegging og risikovurdering av mulige vold og trusselsituasjoner må bli bedre.
- Ulikt i hvilken grad ansatte følges opp når hendelser ikke anses alvorlig nok

Våre erfaringer

- Opplæring og øvelse knyttet til vold og trusler varierer
- Mangelfull bruk av avvikssystemet

Konflikt?

Felles for alle yrkesgrupper: Brukerperspektivet står sterkt

Andre lovverk og arbeidsmiljøloven er likestilte.

Forsvarlig miljø for brukere og forsvarlig arbeidsmiljø må gå hånd i hånd for at det skal være trygt for alle.

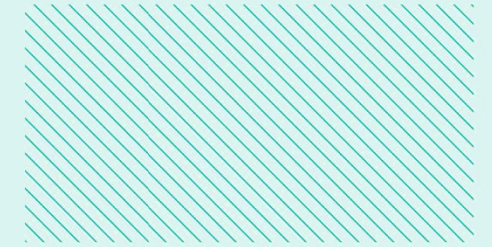
Nyttige linker og verktøy for videre arbeid

- [vold og trusler](https://www.arbeidstilsynet.no/tema/vold-og-trusler/)
https://www.arbeidstilsynet.no/tema/vold-og-trusler/
- [arbeidsrelaterte psykiske plager](https://www.arbeidstilsynet.no/tema/arbeidsrelaterte-psykiske-plager/)
https://www.arbeidstilsynet.no/tema/arbeidsrelaterte-psykiske-plager/
- [arbeidsmiljøportalen](https://www.arbeidsmiljoportalen.no/)
https://www.arbeidsmiljoportalen.no/

Kontakt oss!

Arbeidstilsynets svartjeneste: 73 19 97 00
svartjenesten@arbeidstilsynet.no

Takk for oppmerksomheten!

